
Matematiikan perusopintojakso

Syksy 2009

Harjoitus 13 (viikko 50)

Viimeisenä olevan tehtävän ratkaisu on hieman normaalia laajempi, joten tehtävän ratkaisusta saa kaksi rastia. Osaratkaisusta yksi rasti.

1. Laske likiarvo luvulle $(\sqrt{15} + \sqrt{99})^2$ käyttämällä lineaarista approksimointia. Tarkista laskimen avulla kuinka lähellä saamasi likiarvo on todellista arvoa.

Opastus: Jos määrittelet $f(x, y) = (\sqrt{x} + \sqrt{y})^2$, niin on helppo laskea $f(16, 100) = 196$.

2. Laske funktion $f(x, y)$ kokonaisdifferentiaali $df(x, y)$, kun

a) $f(x, y) = \sqrt{1 + x^2 + y^2}$,   b) $f(x, y) = \exp(-x^2 - y^2)$.

Huomautus. Kokonaisdifferentiaalit liittyvät läheisesti eksakteihin differentiaaliyhtälöihin, joita tarkastellaan Differentiaaliyhtälöt-kurssilla.

3. Määrää funktion

$$f(x, y) = x^2 + 4xy + 2y^2 + 4x - 8y + 3$$

lokaalit ääriarvot, sekä määrää niiden tyyppi (lokaali minimi/maksimi, satulapiste).

- 4.-5. Lapualainen lääkefirma suunnittelee uutta sikainfluenssalääkettä. Tavoitteena on minimoida taudin oireiden kestoaika sekä lääkkeen sivuvaikutukset.

Kehitteillä oleva lääke sisältää kahta vaikuttavaa ainetta A ja B. Tutkimusten perusteella tiedetään, että lääkkeen sisältäessä x (mg) laboratoriohiirulaisilla testattua kemikaalia A ja y (mg) aivolisäkkeestä eristettyä mömmöä B, niin potilaan oireiden keskimääräisen kestoajan f (vrk) ilmoittaa funktio

$$f(x, y) = x^2 - 20x + 2y^2 - 26y + 2xy + 113.$$

Sivuvaikutusten minimoimiseksi on todettu, että vaikuttavia aineita A ja B tulisi kumpaakin olla korkeintaan 10 mg. (Näin ollen rajoitteina ovat siis $0 \leq x \leq 10$ ja $0 \leq y \leq 10$.)

Kuinka paljon kumpaakin vaikuttavaa ainetta pitäisi lääkkeessä olla, jotta oireiden kestoaika olisi mahdollisimman pieni? Kuinka pitkä on tämä kestoaika?